

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
ГЈУКТА КУШТЕТУЕСЕ
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 10. juna 2019. godine
Br. ref.:RK1371/19

РЕШЕЊЕ О НЕПРИХВАТЉИВОСТИ

у

случaju бр. КI13/19

Подносилац

Fevzi Hajdari

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Pml. br. 322/2018, od
21. decembra 2018. godine i, presude Apelacionog suda PAKR. br.
243/2018, od 18. juna 2018. godine**

УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ КОСОВО

у сastavu:

Arta Rama-Hajrizi, председница
Bajram Ljatifi, заменик председника
Bekim Sejdiu, судија
Selvete Gérxhaliu-Krasniqi, судија
Gresa Caka-Nimani, судија
Safet Hoxha, судија
Radomir Laban, судија
Remzije Istrefi-Peci, судија и
Nexhami Rexhepi, судија

Подносилац захтева

1. Zahtev je podneo Fevzi Hajdari iz Uroševca (у даљем тексту: подносилац захтева).

Osporena odluka

2. Podnositac zahteva osporava ustavnost presude Pml. br. 322/2018 Vrhovnog suda od 21. decembra 2018. godine i, presude PAKR. br. 243/2018 Apelacionog suda od 18.juna 2018. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporenih presuda kojima se, navodno, podnosiocu zahteva povređuju prava i slobode garantovane članom 31.2 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i stava 3. člana 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).
4. Takođe, podnositac zahteva traži od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), da uvede privremenu meru, kojom bi se suspendovalo izvršenje osporenih presuda sve dok Sud ne doneše odluku po njegovom zahtevu.
5. Pored toga, podnositac od suda traži da njegov identitet ne bude objavljen, navodeći „da su ime i prezime stranaka lični podaci i da nema razloga da se otkriju javnosti.“

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom суду Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] i 56. [Zahtev za uvođenje privremenih mera] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

7. Dana 23. januara 2019. godine, podnositac je podneo zahtev Sudu.
8. Dana 28. januara 2018. godine, predsednica Suda je imenovala Safet Hoxha, za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gerxhaliu Krasniqi (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Radomir Laban.
9. Dana 14. februara 2019. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom суду.
10. Dana 12. marta 2019. godine, podnositac zahteva je Sudu dostavio pismo u formi urgencije, u kome je naveo „da je zahtev koji je on podneo prima facie osnovan, te da shodno tome traži od suda da odobri privremenu meru kako presude koje su donete u suprotnosti sa EKLJP, ne bi proizvodile pravno dejstvo i, kako on ne bih bio nepravično lišen slobode.“
11. Dana 12. aprila 2019. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznalo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Podnositelj zahteva je bio zaposlen u Kosovskoj agenciji za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP) u Prištini, na mestu civilnog službenika.
13. Na osnovu spisa predmeta proizilazi, da je Policija kosova (u daljem tekstu: Policija), dana 16. avgusta 2016. godine, izvršila pretres kuće podnosioca zahteva zbog osnovane sumnje da je on izvršio krivično delo „*saizvršilaštvo i primanje mita, iz člana 428 stav 3 u vezi sa stavom 1 i, u vezi sa članom 31 ZRK-a, kao i zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 422 stav 1 u vezi sa članom 31 KZRK-a.*“
14. Tom prilikom, u kući podnosioca zahteva, Policija je pronašla i konfiskovala 29 „*označenih*“ novčanica u apoenima od po 500 evra, koje je lice R.M. dalo podnosiocu zahteva na ime usluge skidanja poreskog opterećenja nad imovinom koju je njegov sin kupio od KAP-a, tokom 2014. godine, a sve sa ciljem da se omogući upis kupljene imovine u katastar nepokretnosti.
15. Dana 20. septembra 2016. godine, Osnovno tužilaštvo u Prištini – Departman za teška krivična dela (u daljem tekstu: Tužilaštvo), je podiglo optužnicu PP/I br. 139/16, protiv podnosioca zahteva zbog osnovane sumnje da je izvršio krivično delo „*u saizvršilaštву primanje mita iz člana 428 stav 3 u vezi sa stavom 1 i u vezi sa članom 31 ZRK-a, kao i zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 422 stav 1 u vezi sa članom 31 KZRK-a.*“
16. Dana 21. jula 2017. godine, Osnovni sud-Department za teška krivična dela u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud), je doneo presudu PKR. br. 522/2016, kojom je podnosioca zahteva proglašio krimen za krivično delo primanje mita u saizvršilaštву iz člana 428 stav 3 u vezi sa stavom 1 i sa članom 31 KZRK-a, i osudilo ga je na kaznu zatvora u trajanju od dve (2) godine, kao i na novčanu kaznu u iznosu od 25.000 (dvadeset pet hiljada) evra.
17. Istom presudom, Osnovni sud je podnosioca zahteva oslobođio optužbe da je izvršio krivično delo u saizvršilaštvu zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 422 stav 1 u vezi sa članom 31 KZRK-a, sa obrazloženjem da „*dokazima izvedenim na sudske rasprave nije utvrđeno da je optuženi izvršio i krivično delo zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 422 stav 1 u vezi sa članom 31 KZRK-a.*“
18. Protiv presude Osnovnog suda PKR. br. 522/2016, žalbe Apelacionom sudu su podneli tužilac i branilac podnosioca zahteva.
19. Tužilac je u žalbi naveo, da žalbu ulaže „*zbog oslobođajućeg dela presude, zbog pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona, sa predlogom da se apelovana presuda preinači za oslobođajući deo i da se optuženi proglaši krimen za krivično delo u saizvršilaštву zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 422 stav 1 u vezi sa članom 31 KZRK-a, i da mu se izrekne kazna i za ovo krivično delo shodno zakonskim odredbama.*“

20. Branilac podnosioca zahteva u žalbi je naveo da žalbu ulaže zbog "suštinske povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i odluke o kazni, sa predlogom da se apelovana presuda preinači i da se optuženi oslobođi optužbe ili da se presuda poništi i stvar vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje."
21. Dana 1. decembra 2017. godine, Apelacioni sud je doneo rešenje PAKR. br. 494/2017, kojim je prihvatio žalbe Tužilaštva i branioca podnosioca zahteva, a i po službenoj dužnosti, poništo je presudu Osnovnog suda PKR. br. 522/2016, i predmetnu stvar je vratio Osnovnom sudu na ponovno suđenje i odlučivanje. U obrazloženju rešenja Apelacioni sud je naveo:

„[...] kao ishod suštinskih povreda odredaba krivičnog postupka, bez sumnje prvostepeni sud nije utvrdio ni činjenično stanje na pravičan i potpun način, a što se sa pravom navodi, ne samo žalbama branilaca optuženih da nije jasno da za koje je krivično delo reč, ali i žalbom Osnovnog tužilaštva u Prištini, gde se navodi da se u ovoj krivično – pravnoj stvari govori i za krivično delo zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 422 stav 1 u vezi sa članom 31 KZK-a, a što znači da za sada ne može da se prihvati zaključak prvostepenog suda kao u izreci apelovane presude za šta isti – dakle prvostepeni sud, ujedno je izvršio i povredu krivičnog zakona, gde je iste proglašio krivima za krivično delo primanja mita iz člana 428 stav 3 a u vezi sa stavom 1 i članom 31 KZRK-a, jer bez potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja ne može da se primeni ni krivični zakon na pravičan način.“

22. Dana 30. marta 2018. godine, Osnovni sud je u ponovljenom postupku doneo presudu PKR. br. 385/17, kojom je u stavu I presude, podnosioca zahteva proglašio krivim za krivično delo „primanje mita iz člana 428 stav 1 u vezi sa članom 31 KZRK“, i shodno tome, osudio ga je na kaznu zatvora u vremenskom trajanju od 2 (dve) godine u koju će se uračunati i vreme provedeno u pritvoru, kao i novčanu kaznu u iznosu od 25.000 (dvadeset pet hiljada) evra. U obrazloženju osuđujuće presude Osnovnog suda stoji:

„[...] sud je činjenično stanje u presudi utvrdio od svedočenja svedoka na sednici sudske rasprave, oštećenog – svedoka R.M., svedoka O.N. čitanja izjave svedoka L.R.H., kao i iz materijalnih dokaza, zapisnika o pretresu stana i lica od 16.08.2016. god., potvrde o privremenoj zapleni stvari od 16.08.2016. god., zajedno sa policijskim izveštajem iz Jedinice za istragu privrednog kriminala i korupcije u Prištini od 30.08.2016. god., ugovor o prodaji i prenosu imovine pod br. 4602 od 26.05.2014. god. od KAP-a, gde je u svojstvu kupca, E.M. i, CD snimka optuženog Fevzi Hajdari u trenutku kada je isti primio novac od oštećenog R.M., izveštaj pretresa od Direkcije kriminalističke tehnike pod br. slučaja 2016KE246, zajedno sa foto albumom 2016KE246 od 16.08.2016. god., foto album iz Jedinice forenzike, obaveštenje od 18.08.2016. god. od Jedinice kriminalističke tehnike u Prištini, br. slučaja 2016KE246, za povraćaj sredstava za simuliranje krivičnog dela koja su vraćena Policiji Kosova.
[...]

Iz ovih izvedenih dokaza i činjenica tokom sudske rasprave, sud je utvrdio činjenično stanje kao u izreci ove presude,... [...] sud ocenjuje da se u postupcima optuženog Fevzi Hajdari manifestuju svi elementi bića krivičnog dela primanje mita iz člana 428 stav 3 u vezi sa stavom 1 a u vezi sa članom 31 KZRK-a.“

23. Istrom presudom, Osnovni sud je u stavu II izreke presude, podnosioca zahteva oslobođio optužbe da je izvršio krivično delo „zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 422 stav 1 u vezi sa članom 31 KZRK-a“, uz obrazloženje:

“Sud je ocenio i odbranu optuženog Fevzi Hajdari (podnosioca zahteva) i istu je našao osnovanom, samo što se tiče navoda da u činjeničnom stanju kao što je opisano u izreci optužnice, ne mogu da stoje zajedno i u isto vreme dva krivična dela primanja mita iz člana 428 stav 3 u vezi sa stavom 1, a u vezi sa članom 31 i krivično dela zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 422 stav 1 u vezi sa članom 31 KZRK-a, pošto se krivično delo primanja mita iz člana 428 stav 3 u vezi sa stavom 1 a u vezi sa članom 31 KZRK-a u konkretnom slučaju konzumira iz krivičnog dela zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 422 stav 1 u vezi sa članom 31 KZRK-a.“

24. Protiv presude Osnovnog suda PKR. br. 385/17, žalbe Apelacionom суду су podneli tužilac i branilac podnosioca zahteva.
25. Tužilac je u žalbi naveo, da žalbu ulaže zbog pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i krivičnog zakona za oslobođajući deo presude, sa predlogom Apelacionom суду да prihvati ovu žalbu i da preinači apelovanu presudu u oslobođajućem delu presude i da optužene proglaši krivima i da im izriče odgovarajuće kazne, dok za krivično delo za koje su proglašeni krivima, da im izriče oštiju kaznu.
26. Branilac podnosioca zahteva u žalbi je naveo, da žalbu podnosi zbog suštinske povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i odluke o krivičnom sankcionisanju, sa predlogom Apelacionom суду, da prihvati žalbu kao osnovanu, da poništi apelovanu presudu i da stvar vrati na ponovno suđenje i na ponovno odlučivanje.
27. Dana 18. juna 2018. godine, Apelacioni sud je doneo presudu PAKR. br. 243/2018, kojom je prihvatio žalbu branjoca podnosioca zahteva i po službenoj dužnosti je preinacijao presudu Osnovnog suda PKR. br. 385/2017, od 30. marta 2018. godine. Tom presudom Apelacioni sud je našao da u postupcima podnosioca zahteva stoje svi elementi krivičnog dela prevare, predviđenim članom 335 stav 2 Krivičnog zakonika, te shodno tome Apelacioni sud mu je izrekao novčanu kaznu u iznosu od 6.000 € (šest hiljada evra) i kaznu zatvora u trajanju od 8 (osam) meseci. U obrazloženju presude Apelacionog suda stoji:

“Ovaj sud ne prihvatajući nalaze prvostepenog suda što se tiče pravnog okarakterisanja krivičnog dela, odnosno krivičnog dela primanja mita, nalazi da u postupcima optuženog postoje svi elementi bića krivičnog dela prevare. Što se tiče podnosioca , inkriminirajući postupci proizilaze iz dokaza iz spisa predmeta koji pripadaju krivičnom delu prevara pošto je

optuženi predstavljanjem lažnih činjenica, njihovih skrivanja sa ciljem protivzakonitog dobitka imovinske koristi za sebe, prevario oštećenog g. Misini, obećavajući da će da mu skinu poresko opterećenje u PAK, znajući da jedna takva stvar nije moguća ne samo zbog postupaka koji treba da se preduzmu za jedan takav zahtev od strane oštećenog a ne od strane optuženog, nego i iz činjenice da optuženi nije poznavao nikog u toj instituciji ili nije imao neku informaciju od nekog unutar PAK-a za mogućnost skidanja poreskog opterećenja.”

28. Apelacioni sud je žalbu tužioca odbio kao neosnovanu.
29. Branilac podnosioca zahteva je podneo Vrhovnom суду заhtev za zaštitu zakonitosti protiv presude Apelacionog suda, navodeći povrede krivičnog zakona, kao i povrede člana 6. stava 1.3 EKLjP, u vezi sa obrazloženom presudom, kao i činjenicom da je on osuđen da je izvršio delo za koje nije optužen.
30. Tužilac je dopisom KMLP. II. br. 228/2018, od 4. decembra 2018. godine, predložio Vrhovnom суду da se zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca zahteva odbije kao neosnovan.
31. Dana 21. decembra 2018. godine, Vrhovni sud je doneo presudu Pml. br. 322/2018, kojom je zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca zahteva odbio kao neosnovan. Vrhovni sud u presudi je konstatovao:

„U zahtevu podnosioca se navodi da je okarakterisanjem krivičnog dela Apelacioni sud izvršio povredu prava osuđenog iz člana 6. 3. EKLJP. U konkretnom slučaju, tokom celog sudskog postupka osuđeni je bio pod optužbom primanja mita po članu 428. 1. KZRK-a. Međutim u fazi donošenja presude Apelacioni sud je izmenio klasifikaciju krivičnog dela osuđujući podnosioca zahteva za krivično delo prevare po članu 335. 2. KZRK-a. U zahtevu se dalje navodi, da krivično delo prevare ne može da se gana po službenoj dužnosti (ex officio) kao što se navodi, zbog predugovog odugovlačenja sudskog postupka a, što je povreda člana 6. 1. EKLJP... [...].

Vrhovni sud nalazi da se u vezi sa žalbenim navodima podnosioca iz zahteva za zaštitu zakonitosti da se nije poštovala EKLJP član 6. stav 3., ne stoji, zato što su prava osuđenog poštovana shodno standardima određenim članom 6.3 EKLJP, tako da je osuđenom i njegovom branioncu data mogućnost da budu aktivni deo tokom celog sudskog postupka. Po toku sudske rasprave, odnosno po zapisnicima, može se ustanoviti da su osuđeni i njegov branilac imali jednak mogućnosti sa strankom optužbe, odnosno sa državnim tužiocem u saslušanju i razjašnjenu svedočenja svedoka i da daju svoje zaključke što se tiče materijalnih dokaza, i bili su na redovan način pozivani shodno zakonskim odredbama, kao i učestvovali su i na sednicama veća drugostepenog suda i prvostepenog suda, gde im je i data mogućnost da se isti izjavljaju.

Takođe, Vrhovni sud ocenjujući navode podnosioca i zasnivajući se na spise stvari nalazi da je Apelacioni sud preinačio presudu prvog stepena što se tiče okarakterisanja krivičnog dela tako da je našao da u postupcima

osuđenih postoje svi elementi krivičnog dela prevara iz člana 335 stav 2 KZRK. Apelacioni sud na osnovu člana 403 stav 1 pod stav 1. 2. KZRK ima pravo da preinaci presudu prvog stepena, zato što je drugačije ocenio materijalne dokaze... .“

Navodi podnosioca

32. Podnositac zahteva je sve svoje navode o povredi prava i sloboda garantovanih članom 31.2 Ustava i stavom 3. člana 6. EKLjP, obrazložio u četiri (4) zasebna navoda, koje je pokušao da izgradi kroz sudske praksu Ustavnog suda i sudske praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLjP).
33. Prvi navod o povredi člana 6. EKLjP, podnositac zahteva dovodi u vezu sa neobrazloženom presudom Apelacionog suda. Podnositac zahteva smatra, da presuda Apelacionog suda nije dobro obrazložena vezano za bitne činjenice slučaja.
34. Drugi navod o povredi člana 6. EKLjP se odnosi na činjenicu, da je saradnik policije podnosioca zahteva doveo u zamku, čime je došlo do nastanka simuliranja krivičnog dela, shodno tome, tako prikupljeni dokazi ne mogu biti prihvaćeni i razmatrani od strane sudova.
35. Treći navod o povredi stava 3. člana 6. EKLjP, podnositac zahteva dovodi u vezu sa činjenicom, da je Apelacioni sud prekvalifikovao krivično delo i optužnicu, čime njemu nije omogućena adekvatna priprema za odbranu.
36. Četvrti navod o povredi člana 6. EKLjP se odnosi na činjenicu, da je došlo do odugovlačenja sudskega postupka.
37. Podnositac od suda traži da utvrди, da je bilo povrede stava 3. člana 6. EKLjP, zato što je suđenje podnosioca zahteva ponovljeno dva puta u svakom stepenu, takođe, da proglaši nevažećom presudu Vrhovnog suda PML. br. 322/2018, od 27.decembra 2018. godine, kojom Vrhovni sud nije uspeo da ispravi gore navedene ustavne povrede. Dalje, da proglaši nevažećim samo deo presude Apelacionog suda PAKR. br. 243/2018, od 18.juna 2018. godine, kojom se podnositac zahteva sudi i osuđuje za krivično delo prevare koje se ne pojavljuje u optužnici i o kojoj se nije raspravljalo tokom suđenja.
38. Takođe podnositac zahteva traži od Suda da uvede privremenu meru, i to iz razloga što se iz navedenog, a takođe i iz prakse ESLjP, vidi da je slučaj *prima facie* opravdan, shodno tome podnositac smatra da bi se uvođenjem privremene mere sprečio njegov nepravedan odlazak na odsluženje zatvorske kazne i da bi se time sprečila i nepopravljiva šteta i za javni interes.
39. Podnositac na kraju traži, da njegov identitet ne bude objavljen u javnosti, navodeći „da su ime i prezime stranaka lični podaci i da nema razloga da oni budu objavljeni u javnost.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

40. Sud prvo ocenjuje da li je podnositac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom, dalje navedene Zakonom i predviđene Poslovnikom.
41. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava koji propisuju:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

(...)

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

42. Sud u nastavku ispituje da li je podnositac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što je propisano u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 48. [Tačnost podneska]

„Podnositac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnositac želi da ospori.“

Član 49. [Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnositac primio sudsku odluku... .“

43. Pored toga, Sud uzima u obzir pravilo 39. [Kriterijum o prihvatljivosti], stav (2) Poslovnika o radu, koje propisuje:

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnositac nije dovoljno dokazao i potkreplio tvrdnju.“

44. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnositac podneo zahtev u svojstvu ovlašćene strane, osporavajući akt javnog organa, odnosno presudu Vrhovnog suda Pml. br. 322/2018, od 21. decembra 2018. godine, nakon iscrpljenja svih pravnih sredstava. Podnositac zahteva je isto tako naglasio prava za koja tvrdi da su mu povređena, u skladu sa uslovima navedenim u članu 48. Zakona i podneo je zahtev unutar roka koji je propisan u članu 49. Zakona.
45. Sud, uzimajući u obzir samu suštinu zahteva podnosioca, primećuje da je on u zahtevu pokrenuo više navoda o povredi ustavnih prava i sloboda vezano za član 31. Ustava kao i za povredu posebnih garancija predviđenih stavom 3. člana 6. EKLjP.

46. Dakle, u konkretnom slučaju Sud primećuje da se radi o krivičnom postupku u kojem je podnositac zahteva proglašen krivim i osuđen za krivično delo propisano zakonom. Dakle, u konkretnom slučaju radilo se o utvrđivanju

„osnovanosti krivične optužbe“ protiv podnosioca zahteva, pa je član 6. EKLjP primenljiv. Stoga, Sud treba da ispita da li je osporenim presudama povređeno pravo podnosioca zahteva na pravično suđenje na način na koji on to tvrdi.

47. Sud nalazi da je podnositelj u zahtevu svoje tvrdnje o povredi člana 31. Ustava i člana 6. EKLjP, svrstao u četiri odvojene tvrdnje, koje je pojedinačno u zahtevu obrazložio. Shodno tome, Sud će sve te tvrdnje ispitati pojedinačno.

Navodi podnosioca zahteva u vezi sa ne obrazloženom presudom Apelacionog suda

48. Što se tiče prvog navoda, Sud primećuje da podnositelj zahteva povredu člana 6. EKLjP dovodi u vezu sa činjenicom da Apelacioni sud u presudi kojom ga je osudio krivim za krivično delo prevara, nije obrazložio shodno načelu i standardima člana 6 EKLjP.
49. Ustavni sud ukazuje da, prema ustaljenoj praksi ESLjP i Ustavnog suda, član 6. stav 1. EKLjP obavezuje sude, između ostalog, da obrazlože svoje presude. Ova obaveza, međutim, ne može biti shvaćena kao obaveza da se u presudi iznesu svi detalji i daju odgovori na sva postavljena pitanja i iznesene argumente. Mera u kojoj ova obaveza postoji zavisi od prirode odluke (vidi presudu ESLjP, *Ruiz Torija protiv Španije*, od 9. decembra 1994. godine, serija A, broj 303-A, stav 29, slučaj: br. KI72/12, *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, presuda od 17. decembra 2012. godine, stav 61).
50. ESLjP i Ustavni sud su u brojnim odlukama ukazali da domaći sudovi imaju određenu diskrecionu ocenu u vezi s tim koje će argumente i dokaze prihvati u određenom predmetu, ali istovremeno imaju obavezu da obrazlože svoju odluku tako što će navesti jasne i razumljive razloge na kojima su tu odluku zasnovali (vidi presudu ESLjP, *Suominen protiv Finske*, od 1. jula 2003. godine, aplikacija broj 37801/97, stav 36).
51. Dovodeći navedene stavove u vezu sa konkretnim predmetom, Sud primećuje da se glavni navod podnosioca zahteva o povredi prava na obrazloženu presudu odnosi na činjenicu da Apelacioni sud u žalbenom postupku nije dovoljno jasno obrazložio na osnovu čega je izvršio prekvalifikaciju krivičnog dela. Konkretnije, da Apelacioni sud u obrazloženju presude, nije pružio jasne argumente za svoje zaključke da je on izvršio krivično delo prevare, a koji bi bili jasni, logični i razumljivi njemu.
52. Sud konstatuje da je nesporna činjenica da je Apelacioni sud prihvatio žalbene navode podnosioca zahteva i da je na osnovu toga izvršio prekvalifikaciju krivičnog dela. Međutim isto tako, nesporno je da je Apelacioni sud prekvalifikaciju krivičnog dela uradio tek posle sveobuhvatne ocene činjenica i dokaza. Sud nalazi da je Apelacioni sud dao jasne zaključke u presudi zašto on smatra da su postupcima podnosioca zahteva postojali elementi bića krivičnog dela *prevara* a ne krivičnog dela *primanje mita*. U stvari Apelacioni sud je zaključio: „[...] da u postupcima optuženog postoje elementi krivičnog dela *prevare*, inkriminirajući postupci proizilaze iz dokaza, kao i iz spisa predmeta koji pripadaju krivičnom delu *prevara* pošto se optuženi predstavlja lažnim

činjenicama, sa ciljem protivzakonitog dobitka imovinske koristi za sebe... [...]“

53. Štaviše, i Vrhovni sud se u zahtevu za zaštitu zakonitosti bavio pitanjem neobrazložene presude vezano za činjenice i dokaze koji su doveli do prekvalifikacije krivičnog dela. Vrhovni sud je zaključio: „*Apelacioni sud je u vezi sa prekvalifikacijom dao dovoljne zakonske razloge koje prihvata i ovaj sud. Tako da stoji činjenica da je Apelacioni sud ustanovio da su zaključci koje je izdao prвostepeni sud pravični jer imaju podršku u izvedenim dokazima i ne samo da su pravično utvrđeni nego su i na potpun i jasan način obrazloženi a koje prihvata i ovaj sud.*“
54. Sud uzimajući u obzir sve navedeno nalazi kao neosnovane navode podnosioca zahteva da Apelacioni sud nije dovoljno dobro i jasno obrazložio presudu vezano za bitne činjenice i dokaze koje su njega dovele do zaključka da je podnositelj zahteva izvršio krivično delo prevare, i da je time došlo do povrede člana 6. EKLjP.

Navod podnosioca zahteva u vezi sa simulacijom krivičnog dela

55. Sud takođe nalazi neosnovanim i drugi navod podnosioca zahteva vezano za simulaciju krivičnog dela i, to iz razloga što je isti navod podnositelj pokrenuo i pred Vrhovnim sudom. S tim u vezi, Vrhovni sud je našao „*da je žalbeni navod podnosioca da je simuliranje krivičnog dela od strane policije neprihvatljiv dokaz, neosnovan, zato što je ovaj dokaz dozvoljen i sproveden je u skladu sa nalogom izdatog od strane Osnovnog suda u Prištini pod br. PNKR br. 143/2016, a i u skladu sa zakonskim odredbama shodno članu 88. KZRK.*“
56. Šta više, Sud smatra da je pitanje od važnosti to da li se može smatrati da se Kosovska policija “pridružila” ili “infiltirala” u krivičnom delovanju, a ne da ga je inicirala. U ovom slučaju, iako je Kosovska policija uticala na tok događaja, posebno davanjem novčanica privatnom licu R.M., njeni postupci se moraju razmatrati kao “pridruženi” krivičnom delovanju, a ne inicijativni, jer je inicijativu u slučaju preduzelo privatno lice R.M. (vidi slučaj: *Miliniene protiv Litvanije*, zahtev br. 74355/01, ESLJP, presuda od 24. juna 2008. godine).

Navod podnosioca zahteva o povredi stava 3. člana 6. EKLjP, u vezi sa prekvalifikacijom krivičnog dela i navodno, novom optužnicom, čime njemu nije omogućena adekvatno vreme da pripremi odbranu

57. Što se tiče konkretnog navoda, Sud nalazi da je podnositelj zahteva, pre svega, osporio način na koji je Apelacioni Sud ocenio optužnicu tužilaštva i postojanje krivičnog dela koje mu se stavlja na teret, što, kako to proizilazi iz zahteva, podnositelj dovodi u vezu sa kršenjem prava na odbranu, po kome bi on bez odlaganja trebao da bude upoznat sa sadržinom nove optužnice o kojoj je Apelacioni sud odlučivao, te shodno tome, on bi imao mogućnost da pripremi odbranu, a što je predviđeno posebnim garancijama stava 3. člana 6. EKLjP.
58. Sud pre svega podseća da stav 3. člana 6. EKLjP, zahteva da posebna pažnja bude poklonjena obaveštavanju optuženog o optužbama koje mu se stavljuju na teret. Detalji o krivičnom delu imaju bitnu ulogu u krivičnom postupku i optuženi se

smatra obaveštenim od trenutka kada su mu predstavljeni činjenični i pravni osnovi optužnice protiv njega (vidi, presudu ESLjP, *Mattoccia protiv Italije*, od 25. jula 2000. godine, st. 59. i 60).

59. Sud ne može a da ne primeti, da je i Vrhovni sud posebnu pažnju posvetio upravo ovom žalbenom navodu podnosioca zahteva, pri čemu je zaključio: "Dakle u ovom slučaju se ne bavimo novom optužbom na osnovu koje je trebalo da se da vremena da bi podnositac pripremio odbranu kao što on smatra, zato što se ovde bavimo sa jednom potpuno drugom fazom krivičnog postupka, dakle fazom po pravnim sredstvima, gde je procedura jasna i predviđa sva delovanja suda pred kojim se odlučuje po pravnom sredству."
60. Štaviše Vrhovni sud je našao da je takav stav Apelacioni sud zauzeo na osnovu člana 403 stav 1 pod stav 1. 2. ZKPK, koji kaže:

Član 403 Preinačenje presude Osnovnog suda

1. Apelacioni sud, presudom će preinačiti presudu osnovnog suda ako utvrdi da je osnovni sud pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenice i u tu svrhu:

1.1. na zahtev stranaka ili postupajući po službenoj dužnosti, može održati ročište za uzimanje novih dokaza ili ponovno izvođenje dokaza kako bi na propisan način utvrdio i ocenio materijalne činjenice;

1.2. može propisno utvrditi i oceniti materijalne činjenice bez ročišta ukoliko nema potrebe da se uzmu novi dokazi ili da se ponovi izvođenje novih dokaza.

61. Takođe i ovaj Sud na osnovu spisa predmeta i presuda redovnih sudova je mišljenja, da su tokom celog krivičnog postupka podnositac zahteva i njegov branilac bili upoznati sa optužnicom i sa pravnom kvalifikacijom krivičnog dela koju je tužilaštvo navelo u optužnici, takođe su bili upoznati i sa sadržinom optužnice i dokaznom građom kojom je raspolagalo tužilaštvo. U postupku pred Apelacionim sudom tužilaštvo nije podnelo novu, izmenjenu ili dopunjenu optužnicu sa kojom podnositac zahteva nije bio upoznat, štaviše, Apelacioni sud nije odlučivao po novoj optužnici, već je samo tokom žalbenog postupka po istoj optužnici, drugačije ocenio činjenice i dokaze, što je vodilo zaključku da je on izvršio krivično delo prevare.
62. Isto tako podnositac je imao mogućnost, a što je on i uradio, da pokrene pitanje nedostataka vezano za navodno izmenjenu optužnicu pred Apelacionim sudom ako je smatrao da ih je bilo, pred Vrhovnim sudom, odnosno, imao je mogućnost da pred višim sudom predstavi svoju odbranu u pogledu navodno izmenjene optužnice i da ospori presudu Apelacionog suda u pogledu svih relevantnih pravnih i činjeničnih aspekata, a što je u skladu i sa praksom ESLjP (vidi presudu ESLjP *Dallos protiv Mađarske*, st. 49-52, *Sipavičius protiv Litvanije*, st. 30-33, *Župnik protiv Ukrajine*, st. 39-43, *I.H. i ostali protiv Austrije*, st. 36-38, *Juha Nuutinen protiv Finske*, stav 33).
63. Shodno tome podnositac zahteva i njegov branilac su u svakom trenutku bili upoznati sa optužnicom, imali su aktivnu ulogu i direktno su učestvovali kako u

postupku pred Osnovnim sudom tako i u postupku po pravnim lekovima, odnosno podnosili su žalbe Apelacionom i Vrhovnom sudu.

64. Shodno izloženom, Sud smatra da su redovni sudovi poštivali procesne garancije podnosioca zahteva predviđenih stavom 3. člana 6. EKLjP.

Navod podnosioca zahteva u vezi sa dužinom trajanja postupka

65. Na samom početku analize ovog žalbenog navoda, Sud nalazi da je i ovaj navod podnositelj zahteva već pokrenuo pred Vrhovnim sudom u zahtevu za zaštitu zakonitosti. S tim u vezi, Sud primećuje da je Vrhovni sud tim povodom našao „da je u konkretnom slučaju, celi postupak trajao oko 25 meseci. Po oceni Vrhovnog suda Kosova navodi osuđenog (podnosioca zahteva) su neosnovani, pošto presuda protiv koje je podnet zahtev, ne sadrži suštinske povrede krivičnog postupka a ni povredu krivičnog zakona.“
66. Što se tiče mišljenja ovog Suda vezano za suđenje u razumnom roku, Sud ukazuje da se, prema konzistentnoj praksi ESLjP razumnost dužine trajanja postupka mora oceniti u svetu okolnosti pojedinačnog predmeta, vodeći računa o kriterijumima uspostavljenim sudskom praksom ESLjP, a naročito o složenosti predmeta, ponašanju strana u postupku i nadležnog suda ili drugih organa javne vlasti, te o značaju koji konkretna pravna stvar ima za podnosioca zahteva (vidi, presudu ESLjP, *Mikulić protiv Hrvatske*, aplikacija broj 53176/99 od 7. februara 2002. godine, Izvještaj broj 2002-I, stav 38).
67. U konkretnom slučaju, Sud uzimajući u obzir sve pomenute kriterijume nalazi, da je krivični postupak podnosioca zahteva počeo 20. septembra 2016. godine, a da se završio presudom Vrhovnog suda 21. decembra 2018. godine, da je ukupno trajao manje od 2.5 godine. Takođe sama činjenica da se radi o krivičnom postupku vodi zaključku da on spada u kategoriju složenih predmeta. Međutim i pored toga, Sud zaključuje da su podnositelj zahteva i redovni sudovi imali veoma aktivnu ulogu, što je rezultiralo da je za manje od 2.5 godine doneseno ukupno 5 presuda i rešenja, čime je krivični postupak završen.
68. Iz navedenog, Sud zaključuje da redovni sudovi nisu povredili pravo podnosioca zahteva na suđenje u razumnom roku iz člana 6. EKLjP.
69. Shodno tome, Sud, na osnovu svega iznetog, smatra da su redovni sudovi poštivali svoju obavezu iz člana 31. stava 2. Ustava kao i stava 3 člana 6. EKLjP, zbog čega su neosnovani navodi podnosioca zahteva da je osporenim odlukama povređeno pravo na pravično suđenje u tom segmentu.
70. Sud nalazi da ništa u slučaju predstavljenom od strane podnosioca zahteva ne ukazuje da je postupak pred Apelacionim i Vrhovnim sudom bio nepravičan ili proizvoljan da bi Ustavni sud bio uveren da su podnosiocu zahteva uskraćene bilo kakve procesne garancije, što bi dovelo do povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje, garantovano članom 31. Ustava, odnosno članom 6. EKLjP-a.
71. Sud naglašava da je obaveza podnosioca zahteva da potkrepi svoje ustavne tvrdnje i podnese *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu prava garantovanih

Ustavom i EKLjP (vidi: slučaj Ustavnog suda br. KI19/14 i KI21/14, podnosioci zahteva: *Tafil Qorri i Mehdi Syla*, od 5. decembra 2013. godine).

72. Dakle, zahtev podnosioca je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i treba da se proglaši neprihvatljivim u skladu sa pravilom 39. (2) Poslovnika o radu.

Zahtev za privremenu meru

73. Sud podseća da podnositelj zahteva takođe traži od Suda da uvede privremenu meru, kojom bi se suspendovalo izvršenje osporenih presuda sve dok Sud ne doneše odluku po njegovom zahtevu.
74. Sud je upravo zaključio da se zahtev podnosioca treba proglašiti neprihvatljivim na ustavnim osnovama.
75. Stoga, u skladu sa članom 27.1 Zakona, i u skladu sa pravilom 57. (4) (a) Poslovnika, zahtev podnosioca za privremenu meru treba da se odbije, jer isti ne može da bude predmet razmatranja pošto je zahtev proglašen neprihvatljivim.

Zahtev za neobjavljanje identiteta

76. Sud podseća da je podnositelj zahteva tražio da se njegov identitet ne otkrije u javnosti, navodeći „*da su ime i prezime stranaka lični podaci i da nema razloga da se otkriju javnosti.*“
77. U tom smislu, Sud se poziva na pravilo 32. (6) Poslovnika, koje propisuje:
- „Strane u zahtevu koje ne žele da se njihov identitet objavi javnosti to će navesti i izneti dokaze kojima se opravdavaju takvo odstupanje iz pravila javnog pristupa informacijama u postupku pred Sudom [...].“*
78. Međutim, Sud primećuje da podnositelj zahteva nije naveo i izneo dokaze kojima bi opravdao svoj zahtev za ne objavljanje njegovog identiteta, te shodno tome, i ovaj zahtev podnosioca se odbacuje kao neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova je, u skladu sa članom 113. 1 i 7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilima 39.2 i 57 (1) Poslovnika o radu, na sednici održanoj 12. aprila 2019 godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE jednoglasno zahtev za privremenom merom;
- III. DA ODBIJE jednoglasno zahtev za neobjavljanje identiteta;
- IV. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- V. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- VI. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Arta Rama-Hajrizi".